
راهنمای جامع مقاله نویسی

مؤلف:

مهدی اکبرزاده سقایی

(دانشجوی دکترای برنامه ریزی درسی)

آئوسا زیارت، یعقوب رنجبری، علیرضا صدری، اتابک مجید

ویراستار علمی:

آیدین قربانی

عنوان و نام پدیدآور	راهنمای جامع مقاله نویسی / مهدی اکبرزاده صفای... او دیگران؛ ویراستار علمی آیدین قربانی.
مشخصات نشر	تیریز: انتشارات پژوهش های دانشگاه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۲۲۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۳-۱۶۰-۴
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	مهدی اکبرزاده صفای، آنوسا زیارت، یعقوب رنجبری، علیرضا صدری، اتابک مجیدی.
موضوع	نگارش علمی و فنی -- مقاله نویسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
شناسه افزوده	اکبرزاده، مهدی، ۱۳۶۵-
شناسه افزوده	قربانی، آیدین، ۱۳۷۲-، ویراستار
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ر۲ / PN۴۵۰۰
رده بندی دیویی	۸۰۸/۴
شماره کتابشناسی	۵۵۰۱۴۶۶

عنوان کتاب: راهنمای جامع مقاله نویسی

تألیف: مهدی اکبرزاده صفای، آنوسا زیارت، یعقوب رنجبری، علیرضا صدری، اتابک مجیدی

ناشر: پژوهش های دانشگاه

طراح روی جلد: امین آقایی نومه ده

صفحه آرائی: امین آقایی نومه ده

ویراستار علمی: آیدین قربانی

چاپ و مصافحه: مدیران

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول/ ۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۳-۱۶۰-۴

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

انتشارات پژوهش های دانشگاه

عضو رسمی انجمن ناشران دانشگاهی در شمالغرب کشور

آدرس دفتر مرکزی: آذربایجان شرقی، تبریز، آبرسان، مجتمع تجاری بلور، روبروی کلانتری، داخل حیاط (ضلع شرقی)، پلاک ۳۹
 تلفن های تماس بخش مدیریت: ۰۹۱۴۶۱۴۳۳۴۶/۰۴۱۳۳۳۲۱۱۶ بخش امور قفسی ۰۹۱۴۱۳۸۹۲۵۳/۰۴۱۳۳۳۵۰۲۴۸
 دفتر اهر: شهرستان اهر - میدان معلم - روبروی دارایی - انتشارات پژوهش های دانشگاه / دفتر اهر تلفن: ۰۹۳۰۸۱۴۸۴۸۶

www.Unpb.org / Info@unpb.org www.Pajohesh-daneshgah.ir / Info@pajohesh-daneshgah.ir

طبق قانون حمایت از حقوق ناشران و مولفان هر شخص حقیقی و حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر و مولف، نشر یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید مورد پیگیری جدی قانونی خواهد گرفت و مطابق با جرایم قوانین اسلامی برخورد خواهد شد.

فهرست مطالب

۱	مقدمه.....
۳	فصل اول (کلیات پژوهشی).....
۴	۱-۱- نوشتن.....
۵	۱-۱-۱- چگونگی انتخاب موضوع به نوشتن.....
۶	۲-۱-۱- آماده شدن برای نوشتن.....
۷	۳-۱-۱- توصیه‌های قبل از نگارش مقاله.....
۹	۲-۱- سواد اطلاعاتی.....
۱۳	فصل دوم (مقاله و ژورنال پژوهشی).....
۱۴	۱-۲- مقدمه.....
۱۴	۲-۲- مجله.....
۱۵	۱-۲-۲- انواع.....
۱۵	۲-۲-۲- ساختار مجله.....
۱۶	۳-۲-۲- مجله علمی.....
۲۱	۳-۲- ضریب تأثیر.....
۲۲	۱-۳-۲- انواع ضریب تأثیر.....
۲۳	۲-۳-۲- چگونه ضریب تأثیر مجله بین‌المللی را پیدا کنیم؟.....
۲۳	۳-۳-۲- چگونه ضریب تأثیر مجله ملی در ایران را پیدا کنیم؟.....
۲۳	۴-۳-۲- مزایا و معایب شاخص ایمپکت فکتور.....
۲۴	۴-۲- مقاله.....
۲۵	۱-۴-۲- اهمیت نگارش مقاله.....
۲۶	۵-۲- دسته‌بندی نوشته‌های علمی و دانشگاهی.....
۲۶	۱-۵-۲- نوشته‌های سطح اول.....
۲۷	۲-۵-۲- نوشته‌های سطح دوم.....

۲۸	۲-۵-۳- نوشته‌های سطح سوم
۲۸	۲-۵-۴- نوشته‌های خاکستری
۲۹	۲-۵-۵- دسته‌بندی مقالات علمی
۳۰	۲-۶- آموزش کار با گوگل اسکالر و جستجو مقالات علمی
۳۰	۲-۶-۱- آیا گوگل اسکولار بهترین موتور جستجوی رایگان منابع علمی است؟
۳۱	۲-۶-۲- تعداد مدارک تحت پوشش گوگل اسکولار
۳۱	۲-۶-۳- ویژگی‌ها و امکانات گوگل اسکولار
۳۱	۲-۶-۴- پروفایل عمومی نویسندگان در گوگل اسکالر
۳۲	۲-۶-۵- رتبه‌بندی مدارک در گوگل اسکالر
۳۲	۲-۶-۶- ارجاعات گوگل اسکالر
۳۲	۲-۶-۷- شاخص‌های گوگل اسکالر
۳۲	۲-۶-۸- عظیم‌پیش‌فرض جستجو در گوگل اسکالر
۳۳	۲-۶-۹- برخی از ترفندهای کاربردی جستجو در گوگل اسکولار
۳۶	۲-۶-۱۰- آیا جستجوی مقالات خارجی از طریق گوگل اسکالر امکان‌پذیر است؟
۳۷	فصل سوم (اصول نگارش علمی)
۳۸	۳-۱- اصول عمومی و پایه نگارش
۳۸	۳-۱-۱- پایبندی به رویکرد علمی
۳۸	۳-۱-۲- رعایت بی‌طرفی در نگارش
۳۸	۳-۱-۳- ایجاز و خلاصه‌گویی در نگارش
۳۹	۳-۱-۴- ساده‌نویسی در نگارش
۴۰	۳-۱-۵- شفاف‌سازی و پرهیز از ابهام
۴۱	۳-۱-۶- امانت‌داری و رعایت حقوق نسخه‌برداری
۴۱	۳-۱-۷- انتقادپذیری
۴۱	۳-۲- شباهت‌ها و تفاوت‌ها در نگارش علمی
۴۲	۳-۳- ۲۱ توصیه برای نگارش
۴۲	۳-۲-۱- درباره آنچه می‌نویسید
۴۴	۳-۲-۲- نحوه نوشتن
۴۵	۳-۲-۳- بررسی دیدگاه دیگران از نگارش
۴۶	۳-۲-۵- آنچه دیگران درباره اثر ما می‌گویند
۴۷	فصل چهارم (انواع مقالات علمی)
۴۸	۴-۱- ملاک‌های محتوایی مقاله‌نویسی
۴۹	۴-۲- انواع مقالات علمی
۵۰	۴-۱-۴- مقالات ژورنال
۵۲	۴-۲-۲- مقالات کنفرانسی

فصل پنجم (نحوه نگارش مقاله‌ی علمی)..... ۵۷

۵۸	۱-۵- مقدمه.....
۵۹	۲-۵- عنوان.....
۶۰	۳-۵- مشخصات نویسنده.....
۶۰	۴-۵- چکیده.....
۶۲	۱-۴-۵- مدل اول برای نوشتن چکیده.....
۶۳	۲-۴-۵- مدل دوم برای نوشتن چکیده.....
۶۵	۵-۵- کلمات کلیدی.....
۶۶	۶-۵- مقدمه.....
۶۶	۱-۶-۵- معرفی مسئله تحت بررسی یا سؤال تحقیق.....
۶۹	۲-۶-۵- مرور ادبیات (پیشینه تحقیق).....
۷۱	۳-۶-۵- عرضه‌کردن (ارائه‌کردن) کار تحقیقی خود.....
۷۱	۴-۶-۵- قدم‌های پیشنهادی نوشتن یک مقدمه.....
۷۵	۷-۵- روش.....
۷۶	۱-۷-۵- اطلاعات مورد نیاز.....
۷۶	۲-۷-۵- روش‌های انجام روش.....
۷۶	۳-۷-۵- نحوه نوشتن قسمت روش‌ها.....
۸۰	۸-۵- (نتایج) یافته‌ها.....
۸۰	۱-۸-۵- جدول‌ها و شکل‌ها.....
۸۱	۲-۸-۵- نحوه نوشتن قسمت نتایج (یافته‌ها).....
۸۶	۹-۵- بحث و نتیجه‌گیری.....
۸۷	۱-۹-۵- نحوه نوشتن قسمت بحث و نتیجه‌گیری.....
۹۲	۱۰-۵- تقدیرها.....
۹۲	۱۱-۵- ضمایم.....
۹۳	۱۲-۵- منابع.....

فصل ششم (نحوه نگارش مقاله مروری)..... ۹۵

۹۶	۱-۶- مقاله مروری چیست؟.....
۹۷	۲-۶- تقسیم‌بندی مقاله‌های مروری.....
۹۷	۱-۲-۶- مقاله‌های مروری استدلالی-انتقادی.....
۹۷	۲-۲-۶- مقاله‌های مروری نظری.....
۹۸	۳-۲-۶- مقاله‌های مروری انتقادی.....
۹۸	۴-۲-۶- مقاله‌ی مروری فراتحلیلی.....
۱۰۰	۳-۶- مقاله مروری برای چه اشخاصی مفید است؟.....
۱۰۰	۴-۶- ملاک‌های محتوایی مقالات مروری.....
۱۰۰	۵-۶- روش یافتن مقالات.....

۱۰۱	۶-۶- ساختار یک مقاله مروری.....
۱۰۱	۶-۶-۱- عنوان.....
۱۰۱	۶-۶-۲- مشخصات مؤلف(ان).....
۱۰۲	۶-۶-۳- چکیده.....
۱۰۲	۶-۶-۴- واژگان کلیدی.....
۱۰۳	۶-۶-۵- مقدمه.....
۱۰۳	۶-۶-۶- روش بررسی و انتخاب منابع مورد مطالعه.....
۱۰۳	۶-۶-۷- یافته ها.....
۱۰۳	۶-۶-۸- تجزیه و تحلیل.....
۱۰۳	۶-۶-۹- نتیجه گیری.....
۱۰۴	۶-۶-۱۰- منابع.....
۱۰۴	۶-۶-۱۱- عکسها.....
۱۰۵	۶-۷- نکات مهمی که در نوشتن مقاله مروری باید مدنظر قرار دهیم عبارتند از:.....

فصل هفتم (شیوه استناد دهی و ذکر منابع)..... ۱۰۷

۱۰۸	۷-۱- مقدمه.....
۱۰۸	۷-۲- دلایل استناد.....
۱۰۹	۷-۳- حالت های کلی استناددهی.....
۱۱۰	۷-۴- کجا باید استناد بدهیم؟.....
۱۱۱	۷-۵- استناددهی به شیوه APA.....
۱۱۱	۷-۵-۱- قواعد استناد درون متن.....
۱۱۲	۷-۵-۲- استناد به کتاب.....
۱۱۳	۷-۵-۳- استناد به پایان نامه و طرح پژوهشی.....
۱۱۳	۷-۵-۴- استناد به مقالات مجلات.....
۱۱۴	۷-۵-۵- استناد به منابع اینترنتی.....
۱۱۴	۷-۵-۶- مشخصات منبع ثانوی.....
۱۱۵	۷-۷- استناددهی به شیوه ونگکور.....
۱۱۶	۷-۷-۱- اصول مربوط به شیوه ونگکور.....
۱۱۷	۷-۷-۲- طریقه نگارش شماره منابع در متن.....
۱۱۷	۷-۷-۳- طریقه نگارش لیست رفرنس ها در انتهای مقاله یا پایان نامه.....

فصل هشتم (آئین نگارش)..... ۱۲۷

۱۲۸	۸-۱- مقدمه.....
۱۲۸	۸-۲- آئین نگارش.....
۱۲۸	۸-۲-۱- نکات مهم اصول نگارش مقاله.....
۱۲۹	۸-۲-۲- رسم الخط فارسی.....

- ۱۲۹ ۳-۲-۸- قواعد املائی برخی واژه‌ها
- ۱۳۰ ۴-۲-۸- علایم همزه
- ۱۳۱ ۵-۲-۸- واژه‌ها و عبارات مأخوذ از عربی
- ۱۳۱ ۶-۲-۸- تنوین
- ۱۳۲ ۷-۲-۸- ترکیبات
- ۱۳۳ ۸-۲-۸- نکات تکمیلی در رسم الخط
- ۱۳۸ ۳-۸- تایپ مقاله
- ۱۳۹ ۱-۳-۸- ویرایش متن

فصل نهم (اعتبار درونی و بیرونی تحقیق)..... ۱۴۱

- ۱۴۲ ۱-۹- روای، و اعتبارات داخلی و خارجی هر تحقیق
- ۱۴۲ ۲-۹- روای، درونی یا اعتبار داخلی (درونی)
- ۱۴۵ ۳-۹- رای، درونی یا اعتبار خارجی
- ۱۴۵ ۱-۱-۹- عوامل، در روای بیرونی تأثیر دارد:

فصل دهم (روایی و پایایی)..... ۱۴۷

- ۱۴۸ ۱-۱۰- مقدمه
- ۱۴۸ ۲-۱۰- روایی
- ۱۴۹ ۱-۲-۱۰- روایی محتوا
- ۱۵۰ ۲-۲-۱۰- روایی ملاکی یا معیار
- ۱۵۱ ۳-۲-۱۰- روایی سازه
- ۱۵۳ ۳-۱۰- اعتبار یا پایایی
- ۱۵۴ ۱-۳-۱۰- پایایی ابزار
- ۱۵۴ ۲-۳-۱۰- ضریب باز آزمایی
- ۱۵۴ ۳-۳-۱۰- اعتبار آزمون‌های موازی
- ۱۵۴ ۴-۳-۱۰- سازگاری (هم آهنگی) درونی ابزار
- ۱۵۴ ۵-۳-۱۰- اعتبار سازگاری اجزاء
- ۱۵۵ ۶-۳-۱۰- اعتبار دونیمه‌ی آزمون
- ۱۵۵ ۷-۳-۱۰- اعتبار ارزیابی ارزیابان

فصل یازدهم (سرقت ادبی و راه‌های جلوگیری از آن)..... ۱۵۷

- ۱۵۸ ۱-۱۱- سرقت علمی
- ۱۵۸ ۱-۱-۱۱- سرقت علمی از منابع بدون ذکر نام آنها
- ۱۵۹ ۲-۱-۱۱- سرقت علمی می‌تواند از منابعی که ذکر می‌شوند نیز صورت گیرد.
- ۱۶۰ ۲-۱۱- حق کپی رایت چیست؟
- ۱۶۱ ۳-۱۱- نحوه استفاده از منابع

۱۶۲	۱۱-۴- استناد چیست؟
۱۶۲	۱۱-۵- چگونه می توان منابع را ذکر کرد؟
۱۶۳	۱۱-۵-۱- چه چیزهایی نقل می شود؟
۱۶۳	۱۱-۵-۲- تهیه لیست منابع مورد استفاده
۱۶۴	۱۱-۵-۳- پانویست چیست؟
۱۶۴	۱۱-۶- منشور اخلاقی در انتشارات علمی
۱۶۵	۱۱-۷- راهنمایی‌هایی برای جلوگیری از وقوع سرقت علمی
۱۶۷	۱۱-۸- جلوگیری از سرقت علمی در زمان نوشتن
۱۶۷	۱۱-۸-۱- برنامه ریزی برای مقاله خود
۱۶۸	۱۱-۸-۲- نوشتن مقاله
۱۶۸	۱۱-۸-۳- بدان که چگونه تفسیر می کنید
۱۶۹	۱۱-۸-۵- منابع خود را ارزیابی کنید
۱۶۹	۱۱-۹- سرقت علمی و اینترنت
۱۷۰	۱۱-۱۰- نرم افزارهای تشخیص سرقت ادبی علمی

فصل دوازدهم (ارسال مقاله)

۱۷۲	۱۲-۱- مقدمه
۱۷۲	۱۲-۲- اشتباهات متداول در نگارش مقاله
۱۷۲	۱۲-۱-۲- اشتباهات متداول چکیده
۱۷۲	۱۲-۲-۲- اشتباهات متداول مقدمه
۱۷۴	۱۲-۲-۳- اشتباهات متداول روش‌ها
۱۷۶	۱۲-۲-۴- اشتباهات متداول نتایج
۱۷۷	۱۲-۲-۵- اشتباهات متداول زیرنویس‌ها و عنوان‌های جدول‌ها و شکل‌ها
۱۷۸	۱۲-۲-۶- اشتباهات متداول بحث و نتیجه‌گیری
۱۷۹	۱۲-۲-۷- اشتباهات رایج منابع
۱۷۹	۱۲-۳- انتخاب مجله
۱۸۱	۱۲-۴- بازبینی نهایی مقاله
۱۸۲	۱۲-۵- تهیه سربرگ
۱۸۳	۱۲-۶- ارسال مقاله

فصل سیزدهم (بررسی مقاله در مجله)

۱۸۶	۱۳-۱- مقدمه
۱۸۶	۱۳-۲- جایگاه سردبیر و ویراستارها
۱۸۶	۱۳-۳- فرآیند داوری
۱۸۸	۱۳-۱-۳- پذیرش مقاله
۱۸۸	۱۳-۲-۳- اصلاح مقاله

۱۹۰ ۱۳-۳-۳- رد مقاله

۱۹۱ ۱۳-۴- فرآیند نشر

۱۹۲ منابع

۱۹۴ منابع فارسی

۱۹۷ منابع انگلیسی

www.ketab.ir

مقدمه

در دنیا، امروزه دانایی یکی از محورها و شاخص‌های اصلی پیشرفت و تعالی هر جامعه به شمار می‌رود. سنجش سطح دانایی، میزان تولید و مصرف اطلاعات و گسترش دانایی به دسترسی سریع و آسان به منابع علمی موثق وابسته است. دانشنه‌ها را با مطالعه منابع اطلاعاتی موجود و یا بنا به پژوهش‌هایی که خود انجام می‌دهیم، به دست می‌آید و با توجه به رشد فزاینده علم و فناوری در دنیا، به نظر می‌رسد نقش پژوهش روزبه‌روز برجسته‌تر می‌شود.

همان‌طور که در سال‌های اخیر شاهد رشد روزافزون دانشجویان تحصیلات تکمیلی در رشته‌های مختلف هستیم، نیاز برای تحقیقات بیش‌ازپیش احساس می‌شود آنچه ما از تحقیقات برداشت می‌کنیم تنها پایان‌نامه و انجام پروژه‌های دانشجویی نیست، بلکه سندی مختصر و مفید از نتایج تحقیقات ما است که معمولاً آن را به نام مقاله می‌شناسیم. در کشور ما معمولاً مقالات، استخراج‌شده از پایان‌نامه‌ها هستند که دانشجویان در نگارش آن‌ها با مشکلات عدیده‌ای روبرو هستند.

خوشبختانه اکثر دانشجویان از مزایای نگارش مقالات معتبر آگاه‌اند و تمایل بسیار زیادی به نوشتن مقالات علمی دارند. در بسیاری از موارد دانشجویانی مشاهده می‌گردند که تحقیقات و مطالعات وسیعی را به انجام رسانیده و داده‌ها و نتایج مطلوبی برای ارائه در اختیار دارند. این در حالی است که آن‌ها نمی‌توانند داده‌ها و اطلاعات ارزشمند خود را آن‌چنان‌که شایسته است به نگارش دریاورند. به عبارت دیگر دانش‌های گوناگونی می‌توانند مزد زحمات پژوهشی خود را دریافت نمایند که نتایج تحقیقات خود را در نشریات و سمینارهای معتبر ارائه کرده و از مزایای نگارش مقالات علمی بهره‌مند گردند.

یکی از مشکلات اصلی بسیاری از دانشجویان به حاشیه رفتن آن‌ها در حین انجام پژوهش و تحقیق است. به عبارت دیگر، این دانشجویان اگرچه زحمات بسیار زیادی را متحمل شده ولی به‌هرحال در طی انجام تحقیق، جذب حاشیه‌های غیرضروری موضوع مورد مطالعه شده و از مسیر اصلی پژوهش موردنظر خود جدا می‌گردند. این در حالی است که چنانچه این دانشجویان توانایی تجسم مقاله نهایی موردنظر خود را در ابتدای پژوهش داشتند، هرگز از مسیر مجسم شده جدا نگردیده و با صرف کمترین وقت و هزینه می‌توانستند مقاله موردنظر خود را به نگارش دریاورند.

آموزش صحیح دانشجویان می‌تواند کاستی‌های فوق را برطرف کرده و به دانشجویان کمک نماید که بتوانند از همان ابتدای پژوهش، مقاله‌ی نهایی خود را متصور گردیده و حتی شروع به نوشتن آن بنمایند. امر فوق سبب می‌گردد که این دانشجویان در حین پژوهش فقط به تکمیل مقاله‌ی در ابتدا نوشته‌شده بپردازند و صرفاً نتایج نهایی تحقیق خود را در آن درج نمایند.

اکثر دانشجویان غالباً اصول مقاله‌نویسی را به‌صورت سعی و خطا می‌آموزند. به عبارت دیگر، این دانشجویان با نوشتن مقالات متعدد و ارسال آن‌ها برای بسیاری از مجلات، به‌مرورزمان ایرادهای نوشته‌های خود را فهمیده و نسبت به رفع آن‌ها اقدام می‌نمایند. اگرچه امر فوق بسیار مطلوب است ولی به‌هرحال کاملاً بدیهی است که این دانشجویان نمی‌توانند از همان ابتدا چنانچه شایسته است نتایج و بازخوردهایی مطلوب دریافت نمایند. به عبارت دیگر این دانشجویان نمی‌توانند انتظار داشته باشند که مقالات اولیه آن‌ها در معتبرترین مجلات پذیرفته و منتشر گردد زیرا به‌هرحال بسیاری از اصول صحیح نوشتن مقالات پژوهشی در نوشته‌های آن‌ها رعایت نشده است. به‌هرحال بایستی توجه داشت که ارائه ضعیف و نامفهوم نتایج قوی‌ترین پژوهش‌ها نیز نمی‌تواند دفاتر مجلات را جذب و آن‌ها به چاپ نتایج آن حقیقتاً ترغیب نماید. زمانی یک مقاله برای مجلات دارای اعتبار جذاب است که مطالب نگارش یافته به صورتی صحیح، اصولی و منسجم ارائه‌شده باشند. امر فوق سبب می‌گردد که این دانشجویان بسیاری از فرصت‌ها را از دست‌دادن به نوال مثال نتوانند تا زمان مصاحبه دکتری مقاله منتشرشده خود را ارائه نمایند.

این در حالی است که با آموزش دیدن صحیح، این دانشجویان می‌توانند اصول مقاله‌نویسی را آموخته و از همان ابتدا مقالاتی منسجم و با قابلیت چاپ در بسیاری از مجلات معتبر بنویسند. به زبانی ساده‌تر، اصولی که دانشجویان غالباً با سعی و خطا فرامی‌گیرند را می‌توان به آن‌ها آموزش داده و به آن‌ها کمک نمود تا این اصول را بر روی مقالات اولیه‌ی خود پیاده‌سازی کرده و نسبت به رفع اشکالات آن‌ها اقدام نمایند.

در این میان در راستای نیل به اهداف بیان گردیده، در این کتاب، تمامی عوامل موردنیاز برای نوشتن مقالات علمی پژوهشی و ISI، به صورتی کاربردی و البته صریح و تا سرحد امکان خلاصه بیان شده‌اند. درنهایت شایان ذکر است که مطالب بیان گردیده در این کتاب کاملاً فراگیر بوده و محدود به رشته و گرایش خاصی نیست.